

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТЫН ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТЭД ХИЙСЭН МОНИТОРИНГ ДҮНГИЙН ТАЛААР

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ҮНЭЛГЭЭ, АУДИТЫН
ХЭЛТСИЙН ДАРГА А.ЭНХБАТ

12.20.2018

АГУУЛГА

- 1. Байгаль орчны аудитын үүсэл, ерөнхий ойлголт, үйл явц;**
- 2. Байгаль орчны аудитын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хийсэн мониторингийн талаар**

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТЫН ҮҮСЭЛ, ХӨГЖИЛ

1970-аад оны сүүл, 1980-аад оны эхээр АНУ-ын хувийн хэвшлийн үйлдвэрүүд анх ашиглаж эхэлсэн.

Үүний дараагаас Европын холбоо, Австрали зэрэг улсуудад нэвтрүүлсэн.

Австрали, АНУ, Европын холбоо зэрэг хөгжилтэй орнууд болон Уганда зэрэг хөгжиж буй орнууд үндэсний хууль тогтоомжоо баталж гаргасан байна.

МОНГОЛ УЛСАД:

- **Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль /2012 он/;**
- **Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2013 оны А-126 дугаар тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны аудит хийх эрх олгох журам”;**
- **“Байгаль орчны аудит хийх ерөнхий аргачлал”;**

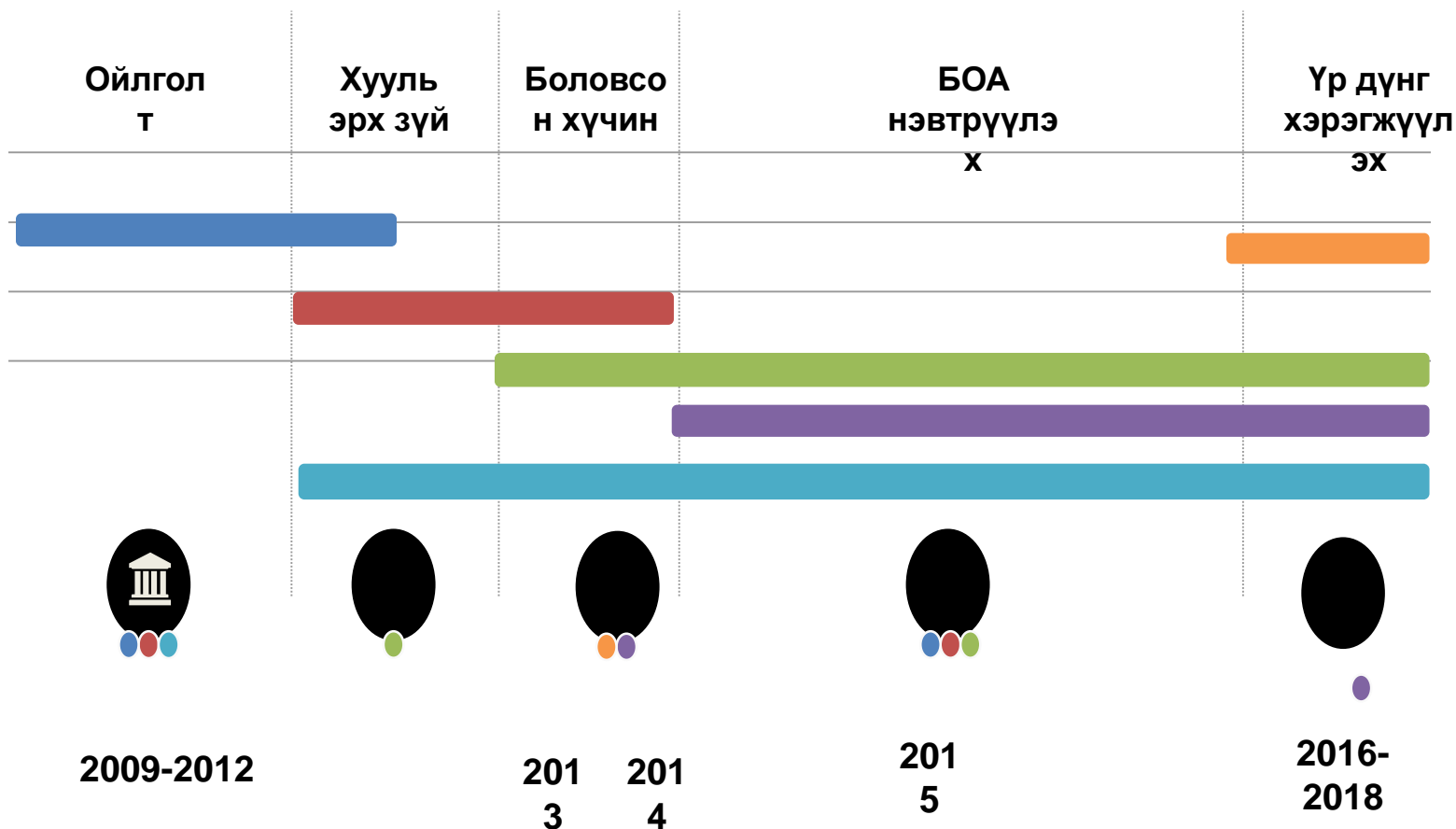

БОА-ЫН ҮНДСЭН ОЙЛГОЛТ

Байгаль орчны аудит нь:

- Тухайн байгууллагын байгаль орчинд учруулж болох аливаа сөрөг нөлөө, хохирол, үр дагаврыг арилгах арга хэмжээ авах;
- Үйлдвэр, ААНБ-ын экологи-эдийн засгийн үр дүнг дээшлүүлэх;
- Байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй аргаар үйлдвэрлэл явуулахад төсөл хэрэгжүүлэгчид туслах;
- Учирч болох алдагдал, хохирлоос урьдчилан сэргийлэхэд чиглэдэг.

МОНГОЛ УЛСАД БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТЫГ НЭВТРҮҮЛЭХ ҮЙЛ ЯВЦ

БОА-ЫН ХЭРЭГЖИЛТЭД ХИЙСЭН МОНИТОРИНГИЙН АЖЛЫН ЗОРИЛГО

1. Аймгийн БОАЖГ, уул уурхай, газрын тосны олборлолтын төсөл хэрэгжүүлэгч нарт БОА-ын хууль тогтоомж, арга зүй, олон улсын туршлагын талаар танилцуулах сургалт хийх;
2. Байгаль орчны аудит хийгдсэн Уул уурхайн төслийн талбайд газар дээр нь Байгаль орчны аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилттэй танилцах, зөвлөмж өгөх;
3. БОА-ийн асуудлыг зохицуулж буй хууль, журам, аргачлал болон аудитын үйл явцтай холбогдох асуудлаар оролцогч талуудын тулгамдсан асуудлыг сонсч, хууль тогтоомжийг цаашид сайжруулах саналыг авах.

БОА-ЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙН МОНИТОРИНГ

БОАЖЯ-ны Төрийн нарийн бичгийн даргын баталсан удирдамжийн дагуу **Сэлэнгэ, Дорнод, Сүхбаатар** аймагт уул уурхай, газрын тосны олборлолтын үйл ажиллагаа эрхэлж ААНБ-ын 7 төсөлд хийсэн Байгаль орчны аудит, түүний зөвлөмжийн хэрэгжилтэд мониторинг хийсэн.

Ажлын хэсэгт:

- БОАЖЯ-ны Байгаль орчны үнэлгээ, аудитын хэлтэс;
- Аймгийн БОАЖГ-ын удирдлага, мэргэжилтнүүд;
- “СЕСМИМ” төслийн удирдлага, зөвлөхүүд;
- Байгаль орчны мэргэшсэн “Аудитор”-ын төлөөлөлтэй ажилласан.

ХАМРАГДСАН ТӨСЛҮҮД

Сэлэнгэ аймаг:

1. “Бороо Гоулд” ХХК-ний алтны үндсэн орд ашиглах Бороогийн ил уурхай, баяжуулах үйлдвэр;
2. “Болд Төмөр ерөө Гол” ХХК-ийн төмрийн хүдэр ашиглах Баянголын уурхай;
3. “Тод ундарга” ХХК-ийн алтны шороон орд ашиглах Нэргүй Хөндий ил уурхай;

Дорнод аймаг

1. “Шинь Шинь” ХХК-ний Улааны холимог металын ордыг ашиглах далд уурхай, баяжуулах үйлдвэр;
2. “Петро Чайна Дачин Тамсаг” ХХК -ийн бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт ХХI-р талбайд газрын тос олборлох төсөл;

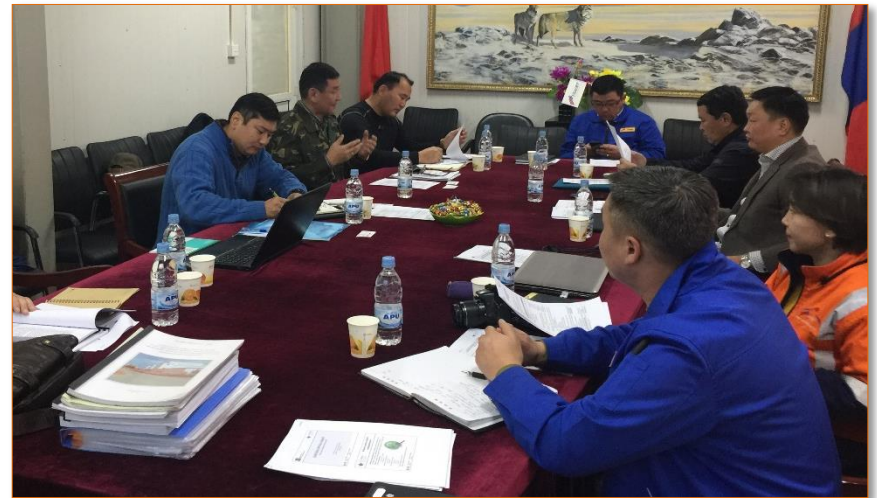
Сүхбаатар аймаг:

1. “Цайрт Минералс” ХХК-ийн Төмөртийн овооны цайрын ордыг ашиглах ил уурхай, уулын баяжуулах үйлдвэр;
2. Сүхбаатар аймгийн Мөнххаан сумын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Хунт Өгөөж” ХХК-ийн жоншны далд уурхай;

Ажлын хэсэг Сэлэнгэ аймагт

Ажлын хэсэг Дорнод, Сүхбаатар аймагт

БОА-ЫН МОНИТОРИНГИЙН ҮР ДҮНГЭЭС /БОДИТ БАЙДАЛ/

Сайн тал:

- Байгаль орчны аудитыг хуулийн хугацаанд тогтмол хийх үүрэг, аудитын ач холбогдлыг бүрэн ойлгосон-(2/7)
- БОА-ын зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангуулж ажилладаг-(4/7)
- БОА-ын эрх бүхий ААН-ийн аудитуудаасаа илүү чадавх, туршлагатай-(2/7)
- БОА хийлгэснээр тухайн уул уурхайн төсөл хэрэгжүүлэгч ААН-ийн үйл ажиллагаад дэвшил гарсан-(2/7)

Сул тал:

- БОА-ыг захиалан гүйцэтгүүлэх байгууллагыг сонгох, Ажлын даалгавар боловсруулах чадавх сул-(7/7)
- БОА-ын зөвлөмжийн дагуу гүйцэтгэсэн ажлын тайланг аймгийн БОАЖГ-т хүргүүлээгүй-(7/7)
- БОА-ын тайлангийн нууцлалын талаар тодорхой ойлголт дутмаг-(7/7)
- Хуулийн дагуу БОА-ыг захиалан гүйцэтгүүлсэн хэдий ч тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийг ашиглаагүй, ач холбогдлыг бүрэн ойлгоогүй-(5/7)

БОА-ЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙН МОНИТОРИНГ

/АСУУДАЛ/

1. Аймгийн БОАЖГ-ын мэргэжилтнүүд, уул уурхайн төсөл хэрэгжүүлэгч ААН-үүдийн мэргэжилтнүүд БОА-ын холбогдох хууль, тогтоомжийн талаарх мэдлэг, мэдээлэл дутмаг;
2. Байгаль орчны аудитын холбогдох хууль, журмыг байгалийн нөөц баялаг ашиглагч аж ахуй нэгжүүд ижил түвшинд дагаж мөрдөхгүй;
3. Байгаль орчны аудитаар өгсөн зөвлөмжийн дагуу ажлын гүйцэтгэл хангалтгүй, тайланг аймгийн БОАЖГ-т хүргүүлж хэвшээгүй;
4. БОА-ын тайланг төрийн хяналт шалгалтын үед үзүүлэх бичиг баримтын бүрдлийн түвшинд ойлгох;
5. Байгаль орчны аудитын байгууллагууд тухайн аудитын ач холбогдол, хэрэглээ, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг тайлагнах, нууцлалыг ямар түвшинд хангах зэргээр төсөл хэрэгжүүлэгчид бүрэн гүйцэд үйлчилгээ үзүүлээгүй;
6. Байгаль орчны аудитын журам, аргачлалд заасан шаардлагын дагуу аудит хийхэд гүйцэтгэх үе шатуудыг бүрэн гүйцэтгээгүй.

ЦААШИД АНХААРАХ АСУУДАЛ

1. Байгаль орчны аудитыг захиалагч, гүйцэтгэгч, түүнчлэн хэрэгжилтийг нь хангуулах эрх бүхий төрийн захиргааны байгууллага тус бүрийн эрх, үүргийг нарийвчлан зохицуулж, холбогдох хууль, эрх зүйн баримтад тусгах;

2. Төсөл хэрэгжүүлэгч нар “Байгаль орчны аудит” хийх гүйцэтгэгчийг сонгохдоо тухайн байгууллагын туршлага, аудиторуудын мэдлэг, ур чадвар, ёс зүйн зөрчилтэй эсэхийг сайтар нягталж байх,

3. БОА-аар өгсөн зөвлөмж, үл нийцлийг арилгах арга хэмжээний гүйцэтгэлийн тайланг аймгийн БОАЖГ-т хүргүүлж хэвших, аймгийн БОАЖГ тайланг хүлээн авч, хамтран ажиллах талаар санаачлагатай ажиллах;

4. Байгаль орчны аудитын ач холбогдол, нэр хүндийг өргөх талаар аудит хийж буй байгууллага, аудиторууд хариуцлагатай ажиллах;

5. Байгаль орчны аудитын тайлан, дүгнэлтээр хангалттай дүгнэгдсэн төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллагыг хэрхэн урамшуулах, дэмжлэг үзүүлэх талаар холбогдох байгууллагуудтай харилцан тохиролцож, шийдлийг тодорхойлох;

АНХААРАЛ ТАВЬСАНД БАЯРЛАЛАА.